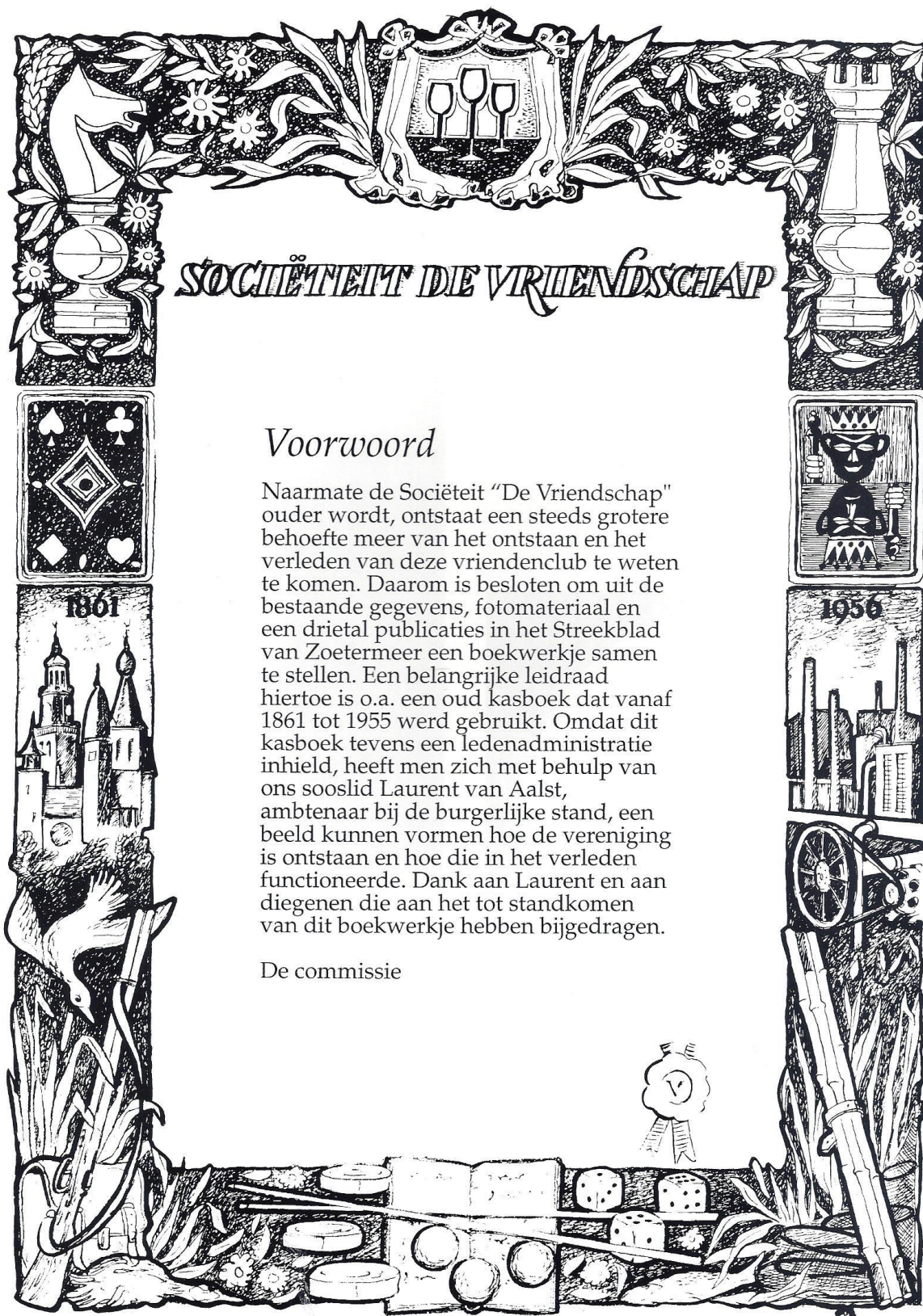

**130 JAAR
SOCIËTEIT
DE VRIENDSCHAP**

SOCIËTEIT DE VRIENDSCHAP

Voorwoord

Naarmate de Sociëteit "De Vriendschap" ouder wordt, ontstaat een steeds grotere behoefte meer van het ontstaan en het verleden van deze vriendenclub te weten te komen. Daarom is besloten om uit de bestaande gegevens, fotomateriaal en een drietal publicaties in het Streekblad van Zoetermeer een boekwerkje samen te stellen. Een belangrijke leidraad hiertoe is o.a. een oud kasboek dat vanaf 1861 tot 1955 werd gebruikt. Omdat dit kasboek tevens een ledenadministratie inhield, heeft men zich met behulp van ons sooslid Laurent van Aalst, ambtenaar bij de burgerlijke stand, een beeld kunnen vormen hoe de vereniging is ontstaan en hoe die in het verleden functioneerde. Dank aan Laurent en aan diegenen die aan het tot standkomen van dit boekwerkje hebben bijgedragen.

De commissie

C.L.J. Bos
Burgemeester, lid van 1861 tot 1912.
Commissaris van Zegwaart 1894 - 1912
en Ambachtsheer van Zoetermeer

A. Meenburg, arts
lid van 1861 - 1889

Register
van de
Ontvangsten en Uitgaven van
voor de Sociëit
de Vriendschap
te
Soestermeer.

Begonnen januari 1861.

[Handwritten signature]

Op het eerste gezicht een saai, droog en
onooglijk boekwerk, echter.....

1947
1861
86

Begonnen januari 1861

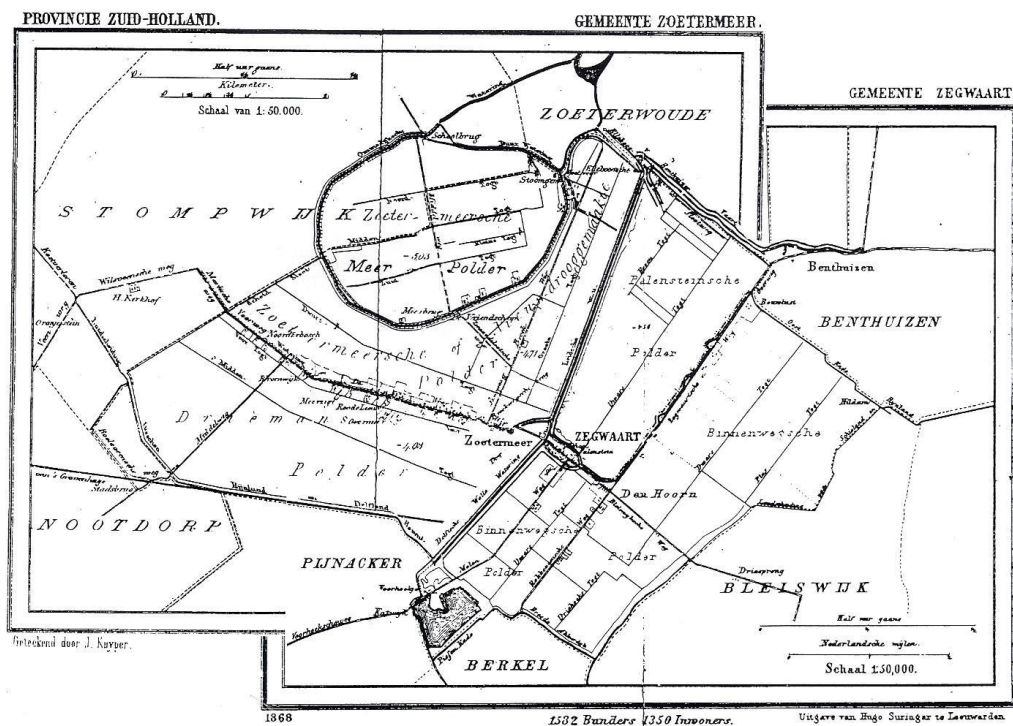
Samenvatting uit het Register van ontvangsten en uitgaven van de Sociëteit "De Vriendschap" te Zoetermeer, uitgesproken door Geert Brinkers tijdens de feestelijke rondvaart in de Biesbosch ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan van de genoemde Sociëteit in 1986

Leden van de Sociëteit "De Vriendschap"

Dames en heren,

Het mannelijk deel van dit feestvierende gezelschap is lid van de Heerensociëteit "De Vriendschap" en derhalve lid van de oudste vereniging in Zoetermeer en die naar is vast komen te staan, langer bestaat dan tot nog toe werd aangenomen. Op deze dag vieren wij dus niet het 125-jarig bestaan van de Sociëteit, maar van het Register van ontvangsten en uitgaven. De reden waarom werd aangenomen dat de Sociëteit langer bestaat is, dat in het register vermeld staat: "begonnen Januari 1861". Deze zinsnede slaat op het register en niet op de oprichting. Verder was erover het jaar 1860 een batig saldo van f 10.99, tevens was er door de heer G. Boonekamp een bedrag van f 2.80

betaald voor het Humoristisch Album, een boekwerk dat in het soosjaar 1860 werd gebruikt. Ook is het opvallend, dat een juist opgerichte vereniging in het tweelingdorpje Zoetermeer-Zegwaart met een ledental van 24 zou zijn begonnen, een enorm aantal voor een gemeenschap van hooguit 2500 zielen. Het is heel goed mogelijk, dat de Sociëteit uit de "Franse tijd" stamt gezien er opvallend veel Franse woorden in het register gebruikt worden. Een bestuurslid heet commissaris, de voorzitter wordt president commissaris genoemd, de penningmeester commissaris-thesaurier, een nieuw lid moest entréegeld betalen en voor het houden van de bijeenkomsten moest patentrecht betaald worden, voor een nieuw lid was er een ballotage, een gezellig avondje heette een soirée, een avondje met muziek een soirée amusante, een etentje heette een souper, een avond waar salades en saucijzen werden genuttigd

Historische waarde

Het Register was niet alleen een kasboek, maar tevens een ledenadministratie en dit geeft het boekwerk juist een historische waarde. Naar aanleiding van een onderzoek dat ons gewaardeerd sooslid Laurent van Aalst in de burgerlijke stand heeft gedaan, hebben wij kunnen vaststellen wat de soosleden in het verre verleden zoal deden, waar zij woonden, waar zij vandaan kwamen en waar ze weer heengingen. Het geeft een interessant inzicht in de samenstelling van een niet onaanzienlijke vereniging in een tijd, dat er nog geen auto, geen fiets, geen electriciteit, zelfs geen petroleumlamp bestond, hooguit een straatverlichting van kaarslicht en dat alleen nog maar in de Dorpsstraat. Het tweelingdorpje Zoetermeer-Zegwaard, dat bestond uit één gezamenlijke Dorpsstraat en slechts enkele ongeplaveide, onverlichte landwegen zoals de Voorweg, de Zegwaardseweg, de Molenweg en de Rokkeveen.

Hechte vereniging

Het was een hechte vereniging van leden met zeer uiteenlopende beroepen zoals academici, ambtenaren en ambachtslieden en leden die het beroep van landbouw en veeteelt uitoefenden. Eigenlijk twee heel verschillende groepen die zich tot elkaar aangetrokken voelden. De leden van de eerste groep kwamen hoofdzakelijk van elders, woonden meestal in de Dorpsstraat, ze hadden hier geen familieleden. De Sociëteit was dus een prettige mogelijkheid om met elkaar en met de autochtone akkerbouwers en veehouders die buiten de dorpskern woonden, in contact te komen en zich los te maken uit de dagelijkse sleur van een nogal besloten gemeenschap. Op de eerste lijst van contribuanten komen nog veel bekende namen voor zoals: Adegeest, Arkesteyn, Bos, Droog, Groenewegen, Hekker, Pieterse, Vollebregt. Mensen die veel voor de Sociëteit over hadden, die van verre te voet, op het paard, per koets, desnoods op klompen naar "De Gouden Leeuw" kwamen, de plaats van samenkomst. Een plek waar voor hen veel aantrekkingskracht vanuit ging

De Gouden Leeuw

Omdat Zoetermeer aan de niet onbelangrijke verbindingsweg tussen Den Haag en Gouda (Utrecht) lag, bezat Zoetermeer een zgn. uitspanning. 'De Gouden Leeuw' was destijds zo'n bekende en goed voorziene uitspanning waar de paarden verzorgd konden worden, waar men kon overnachten en waar men een goede maaltijd kon gebruiken. Niet alleen voor hen die op doorreis waren, maar ook voor de Sociëteit een heerlijk onderkomen, een zeer gewaardeerd trefpunt. 'De Gouden Leeuw' is dan ook bijna 100 jaar aanéén de plaats van samenkomsten en feesten geweest. Hoe belangrijk een goede vergaderplaats is moge blijken uit het feit, dat de Sociëteit de laatste 30 jaar 7 maal naar een geschikt onderkomen heeft moeten zoeken.

Vergaderplaats: De Gouden Leeuw

Beheerders:

1861 - 1892 M. H. Begeer

1892 - 1908 M. Poot

1908 - 1923 H. J. de Mol

1923 - 1956 A. J. J. van Well

Tradities

De Sociëteit heeft getracht tradities uit het verre verleden soms tegen beter weten in, te handhaven. Zo was er de traditie dat de contributies aan huis geïnd werden door een bode. In 100 jaar zijn er 4 bodes geweest. De eerste bode heette Schaap. Hij heeft dit 29 jaar tegen f 3.- per jaar gedaan. Zijn opvolger was Noppe, die deed dit 7 jaar voor f 3.- en 28 jaar voor f 4.-. De laatste bode heette Henneken, na diens overlijden is de functie opgeheven. Een andere traditie was de ballotage voor een nieuw lid. Dit diende te geschieden met bruine en witte bonen in een hoge hoed. Ieder lid moest een bruine of een witte boon in de hoed gooien. Bij één bruine boon werd het lid niet toegelaten. Het kiezen met bonen werd in 1960 afgeschaft, de ballotage echter bleef.

Feesten en partijen

Zoals reeds gezegd hielden de leden van de Sociëteit van gezelligheid, van een soirée of een souper. Jaarlijks schafte men voor f 7.- 'Het Humoristisch Album' aan. Hieruit werd waarschijnlijk voorgelezen. Aan het eind van het soosjaar werd dit, denk ik, aan de meest biedende van de leden verkocht. Opbrengsten waren f 2,80 f 1,60 f 1,50 en f 1,11. Het laatste 'Album' bracht in 1888 f 2,55 op. In 1863 was er een souper voor de leden, of hier dames bij waren vermeldt de geschiedenis niet. Genuttigd werden 120 saucijzen voor

f 10,20, verder een haringsalade, vlees, taart en brood enz. voor f 19,80. Later werden de soupers afgewisseld door concerten en toneelvoorstellingen. In 1882 was er een groot feest met muziekuivoering voor f 120,45. Na zo'n feest was er meestal een nadelig saldo en om de kas te spekken werd er dan een jaar of wat niet gefeest. In 1889 een eerste toneeluitvoering. Het sooslid De Kater schilderde een toneeldecoratie voor f 13,58. In 1894 een soirée amusante f 45,-. Ook werden beroemde artiesten, cabaretiers en liedjeszangers uitgenodigd. In 1903 Buziau f 70,-; in 1910 een soirée met Silvin Poons f 85,-; in 1924 de alom bekende Pisuisse f 125,-.

Ledental

Van 1861 tot 1920 schommelt het ledental tussen de 20 en 30. Na 1920 loopt het ledental snel terug tot er in 1930 nog slechts 3 leden over zijn, t.w. J.W. Palte, arts, J.L. Moerkerken van der Meulen, veearts en Adr. van Well, directeur Spar. Hulde aan dit driemanschap, dat de Sociëteit niet alleen van een wisse dood heeft gered, maar ook weer tot bloei heeft gebracht. In 1931 ligt het ledental alweer op 10, wat gevierd wordt met een champagnefuif (f 26,12). In 1933 een feestavond met prijzen zoals corsages, sigaren, photo's, parfum, poederdozen (f 69,85). Kennelijk een feestavond met dames. In 1936 wordt op grootse wijze het 75-jarig bestaan gevierd, ook wordt aandacht besteed aan het huwelijk van Juliana en Bernhard. Om aan de kosten te kunnen

*J.W. Palte, arts, redder in nood,
lid van 1915 tot 1954*

TOEN WAREN ER NOG MAAR 3

	6/4	30		
Contributie Dr. J. W. P. de V.	3 50		1/2 jaar	
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50		Zwaalhuur	20 10
	10 50			
	20 82			
	31 32			
Saldo in kas	20 10			
	11 22			
	19	31		
Contributie Dr. J. W. P. de V.	3 50	Jan 31	Zwaalhuur	20 10
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
" " " " " " " "	3 50			
Saldo in kas	35		Champagne m. f. (F. H. S.)	26 12
	11 22			
	46 22			
Contributie P. H. de V.	3 50		Arbeid.	46 22
	49 72			
Contributie L. de V.				
Er is nog				
Saldo in kas	4 50			

voldoen wordt de bridgepot (f 122,25) opgeofferd, voorlopig niet meer gefeest en de contributie verhoogd van f 4,- naar f 8,- per jaar. In 1938 is er weer een batig saldo van f 34,80. In 1939 wordt Zoetermeer een garnizoensplaats en worden officieren onthaald op een borrel (f 23,13). Voor het potspel wordt een haas (f 1,35) ter beschikking gesteld.

Petitie

In 1949 wordt door de gemeente Zoetermeer legesgeld ingevoerd voor de tijd na 11 uur 's avonds. Van 11 tot 12 uur f 1,-, van 12 tot 1 uur f 2,50, van 1 tot 2 uur f 2,50 enz. Dit zou niet zo erg zijn indien dit achteraf betaald zou kunnen worden. Dit was echter niet het geval, nachtpermissie moest van te voren exact worden aangevraagd en betaald. Dit was daarom zo vervelend omdat men nooit vooruit wist of een avondje uit zou lopen tot b.v. een uur of half drie, omdat het zo gezellig was. Tot nu toe gebeurde dit nogal eens. Bij het 100-jarig bestaan is door de Sociëteit in zijn geheel ten stadhuize aan de fungerende locoburge meester J. van 'tHoff een petitie aange boden, waarin de grieven ter zake nog eens duidelijk werden uiteengezet.

Contributiën

Nog een vermeldenswaardig feit. Van 1861 tot 1946, goed uitgerekend 85 jaar lang, schommelden de contributies tussen f 2,- en f 4,- per jaar, slechts met één uitzondering. In 1937 en 1938 moest men vanwege het luisterrijke feest ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan de contributie naar f 8,- verhogen om de kas weer op peil te brengen. Door het invoeren van het legesgeld in 1947 was men niet alleen genoodzaakt de contributie te verhogen tot f 10,- per jaar, maar wat nog erger was, men werd hierdoor ook beroofd van z'n vrijheid.

Résumé

Dit is een korte samenvatting van het Register van Ontvangsten en Uitgaven, eindigend in 1955 met een batig saldo van f 74,36. Op het eerste gezicht een saai, droog en onooglijk boekwerk, echter met een schat aan waardevolle gegevens.

G.C.B.

*Zittend vlnr: D.Duivenbode, mevr. Balvert, A.J.M. van Well, mevr. Blaauwhof, H. Balvert,
mevr. Facée Schaeffer, L.F.Moerkerken van der Meulen, Mevr. Palte, L.Facée Schaeffer,
Staannd vlnr: mevr. Steur, B. Lammens, Mevr. Moerkerken van der Meulen, J.W. Palte, mevr. Baylé,
W.Steur, Albers, Mevr. Albers, E. van der Burg, Mevr. van Well, Stien Bos,
mevr. Lammens, Eggink, A.J.M. van Well sr., L. Hekker, Mevr. Hekker, Baylé,
de Ronde, C.P. Blaauwhof*

Het 75-jarig bestaan wordt met 28 feestgangers op luisterrijke wijze gevierd. Rijkelijk overgoten met o.a. 26 flessen Bordeaux en Bourgogne, andere consumpties, bonbons, sigaren en om de feestvreugde nog te verhogen ballons, serpentine, feestmutsen, toeters en bellen f 368,49.

1936. Niet alleen feest voor de Sociëteit maar ook voor Juliana en Bernhard
(zie jaarrekening 18 november)

HET FEEST LIEP UIT
MUZIEK (3 UUR EXTRA) f 30.-

*Staande vlnr: Kentgens, Brinkers, Oudshoorn, Groeneveld, Nühn, Gips, Rademaker, Kornman, van Elk,
van Well,
Zittend vlnr: v.d. Spek, Hermesen, Goedhart, de Bruijn, Blaauwhof, Baylé, Balvert,
Berkhout, Auer.*

Afscheid C.P. Blaauwhof op 19 september 1957 lid van 1931 - 1957

C.P. Blaauwhof kwam in 1915 als jong ambtenaar naar Zoetermeer waar hij benoemd werd tot gemeente-secretaris. Blaauwhof was een kleurrijke en legendarische figuur, die altijd vol grappen en grollen zat. Hoewel hij een groot en zwaar gezin had en geen goede verhouding met de burgemeester, was hij altijd vrolijk en opgeruimd. Ook was hij vasthoudend. Drie jaar lang heeft hij geen woord gewisseld met de burgemeester. De communicatie vond plaats door middel van briefjes via de gemeentebode, zelfs wanneer zij naast elkaar zaten op de Raadsvergaderingen, werd door beiden de gemeentebode ingeschakeld. Dat Blaauwhof het niet begrepen had op de burgemeesters moge blijken uit het volgende voorval. In 1955 vierde Blaauwhof zijn 40-jarig ambtsjubileum. Zijn zoon Martien hield een speech en zei daarin, dat het jammer was dat zijn vader nooit burgemeester was geworden. Zijn vader stond op en zei: "Luister Martien, voor secretaris heb je nog een diploma nodig, voor burgemeester zijn drie vereisten: Je moet Nederlander zijn, 25 jaar en niet krankzinnig".

Ook kon Blaauwhof zo nodig met tact optreden; hier volgen enige voorvallen. Onder Blaauwhof stond een jonge katholieke ambtenaar, De Vries, die de post moest verzorgen. Blaauwhof had echter het gevoel dat er wat te veel in de post geneusd werd. Blaauwhof dacht, hoe kan ik dit voorkomen. Hij vond er het volgende op. Hij schreef een briefje: "De Vries houdt het met een protestants meisje, brief naar ouders en de pastoor inlichten" en legde dit briefje los tussen een stapel post. Binnen een half uur stond De Vries voor Blaauwhof's bureau en smeekte hem niets te zullen ondernemen. Er werd niet meer in de post gesnuffeld.

Een ander geval. Johan, een zoon van Blaauwhof, studeerde voor arts in Leiden en wilde zich gaan verloven met een veel ouder meisje. Dit was niet naar de zin van Blaauwhof en hij dacht, hoe kan ik dit voorkomen. Op een goeie dag belde hij zijn zoon op en zegt: "Johan, moet je luisteren, ik kan een prachtige hond, een labrador, kopen, een rashond en niet duur". "Altijd doen vader". "Ja, maar hij heeft een bezwaar, hij is 10 jaar oud!" "Nooit doen vader". Blaauwhof zei niets terug en legde de telefoon neer. De verloving is niet doorgegaan. Zo u begrijpen zult, betekende zijn verhuizing naar Berg en Dal een groot verlies voor de Sociëteit.

v.l.n.r.: Wilde, Scheer, van Elk, mevr. Borremans, Borremans, Gips, Nühn, Hermesen, Berkhout, Goedhart, mevr. Baylé, Baylé, Ruis, mevr. Kornman, mevr. Balvert, mevr. Gips, mevr. Kentgens, mevr. van der Spek, mevr. van Well, van der Spek, mevr. van Velzen, mevr. Goedhart, mevr. de Bruijn, mevr. Wilde, Kornman, mevr. Scheer, mevr. Groeneveld, van Well, Brinkers, mevr. Nühn, van Velzen, mevr. Auer de Bruijn, mevr. Brinkers, van Zeven, mevr. van Zeven, Auer, mevr. Suidman, Suidman, Balvert, mevr. Hermesen, mevr. Ruis, mevr. Berkhout, mevr. van Elk, Kentgens.

VIERING 100 JAAR SOCIËTEIT DE VRIENDSCHAP

100 jaar Vriendschap

Eerst iets over de plaats waar het feest wordt gevierd. Nadat de Sociëteit "De Vriendschap" noodgedwongen "De Gouden Leeuw" had moeten verlaten, werd na enige omzwervingen onderdak gevonden bij café "Ons Genoegen" van Toon van Fraassen (een schilderachtige figuur uit de Zoetermeerse samenleving). Het etablissement stond ons wel aan, echter de naam "Ons Genoegen" kwam te veel overeen met "ongenoegen". Men besloot de naam te wijzigen. Uit een gehouden prijsvraag kwam de naam "De Meerbloem" naar voren (op het Zoetermeers wapen komen nl. 3 meerbloemen voor). Toen er later een gast een kroket nuttigde, ontviel hem: "De naam is terecht, want deze kroket bevat MEER BLOEM dan vlees".

Nu het feest. Er werd een comité gevormd, maar wilde het comité kunnen werken, dan moest er een bedrag op tafel komen en de grootte van dit bedrag zou basis zijn voor de feestelijkheden. Besloten werd dat ieder sooslid anoniem een geldbedrag onder couvert bij de penningmeester in de brievenbus zou deponeren. Het eindbedrag was ver boven verwachting. Na deze meevaller werd besloten niet één maar twee feesten te geven:

- a. een feest met dames, dat bestaan zou uit een goed diner en aansluitend een feestavond met muziek en dans;
- b. enige tijd later een feest met leden van de HEERENSOCIËTEIT

Verslag van de feestelijkheden.

In het restaurant werd ons een kostelijk diner geboden, waarop de heer van Fraassen zich geheel had uitgeleefd, Voortreffelijk met heerlijke bijpassende wijnen. De sfeer was bijzonder geanimeerd en de stemming opgewekt en vrolijk. In de door enige van de dames versierde feestzaal werd een dolgezellig en uitbundig feest gevierd tot in de vroege morgen. Een feest om nooit te vergeten.

Het Heerenfeest. Zoiets maak je in je leven maar eenmaal mee, zoiets leuk. Hulde aan het comité voor de organisatie, het klopte tot in de puntjes met het gestelde programma. Vanuit "De Meerbloem" vertrokken wij in geklede jas met garibaldi, zwart strikje voorzien van snorren, baarden en bakkebaarden per postkoets, bespannen met vier paarden en een Jan Plezier, gemend door geüniformeerde koetsiers en palfreniers naar het Stadhuis, alwaar aan de locovroedvader een petitie werd aangeboden. Nadat wij onze grieven hadden kenbaar gemaakt en onze harten gelucht, genoten wij enige versnaperingen ten huize van ons sooslid J.H.N. de Bruijn. Vervolgens begonnen wij aan een stille(?) omgang door de gemeente. Na op de gemeentelijke weegbrug gezamenlijk gewogen te zijn (2296 kg) werd de volgende pleisterplaats aangedaan bij sooslid A. Goedhart. De stemming kwam er steeds beter in en toen we "Akkerlust", de laatste pleisterplaats, naderden, werd er uit volle borst gezongen: "Ik zou zo graag een Akkertje lusten". Alhoewel velen van het slot-diner niet hebben kunnen genieten omdat ze te teut waren, mogen we terug zien op enige eindeloos fijne feesten.

In geklede jas met bolhoed en zwarte strik
begeven alle leden van de Sociëteit 'De
Vriendschap' zich per postkoets en Jan
Plezier naar het Stadhuis om een petitie
aan te bieden aan de loco-vroedvader bij
ontstentenis van de vroedvader.

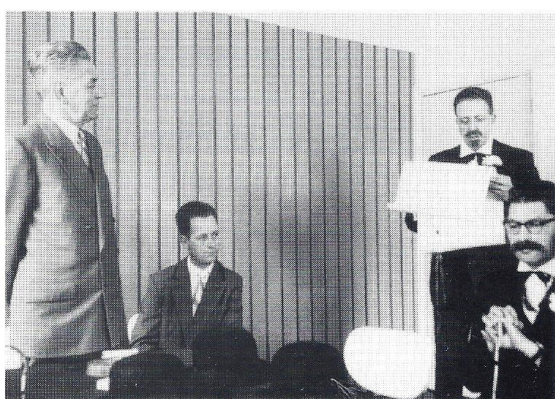
*Onder het toezien oog van A.P. Nühn en F. Hermesen wordt de
petitie door J.H.N. de Bruijn overgebracht.*

Hoogedelachtbare Heer Burgemeester en allen, die dit horen. Saluut!

Van de Hoog-Mogenden Heren Bestuurderen der Sociëteit 'De Vriendschap' te Zoetermeer mochten ondergetekenden de vererende benoeming ontvangen tot lid van het Comité ter memorering van het honderd-jarig bestaan dezer sociëteit. Te dien einde voelen wij ons met respect vervuld en dien tengevolge gedrongen de Vroedschap van de gemeente Zoetermeer in persoon van haar loco-Vroedvader te attenderen en informeren over dit heugelijke feit van het honderd-jarig bestaan der Sociëteit 'De Vriendschap', welks leden toch behoren tot de edelste burgertelgen dezer gemeente. Ten bewijze hiervan kunnen wij Uw Edele kond doen, dat in den jare 1861 de Edelachtbare Heren leden der Vroedschappen van Zegwaart en Zoetermeer en nog enkele notabele heren burgers dezer gemeenten hun achtbare en doorluchtige hoofden bij elkaar staken ten einde zich te beraden tot constituering ener Sociëteit, waarvan de naam en het devies zouden zijn 'De Vriendschap'. Derhalve zij het ons vergund te mogen remarqueren, dat deze heren uit beide gemeenten door hun amiabiliteit en gedachtig aan het 'gouverner c'est prévoir' reeds de hechte fundamenten gelegd en alzo de weg hebben gebaand, waarop de Hoogedel Hoog-Mogenden Overheden te 's-Gravenhage konden voortgaan om tot samensmelting van Zoetermeer en Zegwaart te geraken. Ware bij aldien het doel der sociëteit onder haar leden de vriendschap te bevorderen, alras bleek dat een gemeenschappelijk gelag met een roemer wijn of een glas geestrijk vocht, dit doel uitermate stimuleerde. Mitsdien waren de leden der Sociëteit geen abstinierenden en nog verwensen zij de dwazen, die de leuze 'Sluit Schiedam' dorsten te verkondigen. Als goede burgers met ware burgerzin offerden zij een eeuwlang de impost ende accijns hunner hartverwarmende dranken m.a.w. honderd jaar lang hebben zij 's Lands Schatkist staag gespekt. Toen 90 jaar geleden de heelmeeesterswetenschap nog in de kinderschoenen stond gaf de sociëteit 'De Vriendschap' opnieuw een lichtend exempel. Immers omrede al haar leden het vlees danig onder de pekkel hielden, had de gevreesde cholera-ziekte in die dagen geen vat op hen. Het is dan ook geen wonder, dat Vroedschap en Schout met zijn rakkers zeer welwillend en zeer tolerant tegenover onze Sociëteit stonden en haar uitermate respecteerden. De eerste negen decennia werd de Sociëteit dan ook generlei beletselen in de weg gelegd en kon zij zich vrijelijk ontplooiën al diverteerde zij wel eens tot namelkenstijd. Een sociëteitvergunning was in die dagen dan ook volmaakt overbodig. Na de bezettingsjaren wordt de fiscale pers heftig aangezwengeld om de schier

bodemloze Schatkist weer te vullen. Ook de Zoetermeerse Vroedschap zoekt dan naarstig naar nieuwe bronnen van inkomsten en zo wordt ook onze Sociëteit het kind van de rekening. Dan werpt deze Vroedschap alle jarenlange geëerbiedigde gewoonten en tradities terzijde, dan worden alle ongeschreven rechten genegeerd en wordt onze Soos verplicht tot het betalen van legesgelden ondanks alle bedenkelijkheden, welke tegen deze maatregel werden geproponeerd. Niet dat wij geen begrip hebben voor de financiële nood onzer gemeente, doch wij hebben een ernstige grief tegen de wijze van uitvoering. Immers de vereiste legesgelden dienen prenumerando te worden voldaan, doch de Bestuurderen onzer Sociëteit weten nooit van te voren wanneer de bijeenkomsten zullen beëindigen. Is het daarom niet alleszins begrijpelijk, dat wij in deze wijze van uitvoering een vrijheidsberoving en een kwestie van wantrouwen zien. Een vereffening postnumerando zou de gemeentelijke Kas zekerlijk niet schaden. Mogen wij thans eindigen met uw Edele te verklaren, dat onze leden sans rancune als goede burgers met ware burgerzin uw wichtige bestuurstaak zullen schragen en bovendien wensen wij Uw Edele en Uw ganse gemeente veel geluk en voorspoed toe.

Het Comité

— HET VOORLEZEN VAN DE PETITIE —

*Nadat het totaal gewicht van de leden van de
Sociëteit 'De Vriendschap' door G.G.A.M.
Wilde notarieel is vast gelegd, begeeft men zich
weer op weg.*

————— VIERING 100 JAAR SOCIËTEIT DE VRIENDSCHAP —————

Achtereenvolgens wordt ten huize van J.H.N. de Bruijn, A. Goedhart en G.C. Brinkers enige (!) versnaperingen genoten. Het feest wordt beëindigd met een slotdiner in restaurant 'De Meerbloem'.
Het feest zal de leden en hun echtgenotes nog lang heugen!

AFSCHEID F.HERMSEN
lid van 1954 tot 1964

v.l.n.r.: Brutel de la Rivière, Suidman, Baylé, Goedhart, Kornman, van Velzen, Berkhout,
Peters, Kentgens, de Bruijn, Borremans, Rademaker, Wilde, Brinkers, Balvert, van Well,
Hopman, Hermesen, Gips, van den Boom.

Frans Hermesen, geestelijke vader van het plan Groot-Zoetermeer

ZOETERMEER – Hij zwierf door Twente en Achterhoek toen de SD hem nader aan de tand wilde voelen over twee gewapende overvallen, een in Delden en een op het raadhuis van Gorssel. Hij trotseerde kanjers van burgemeesters als Bogaardt van Rijswijk en Kolfschoten van Den Haag. Hij heet Frans Hermesen, komt uit Warnsveld bij Zutphen, is boerezoon, voor de duvel niet bang en sterk als een beer. Frans Hermesen, nu gepensioneerd burgemeester van Nijmegen, eerste destijds over het Groene Hart van Zuid-Holland. Hij was 'slechts' gemeentesecretaris maar zijn macht en visie overtroffen die van het complete gemeentebeheer. Frans Hermesen, de geestelijke vader van Groot-Zoetermeer.

„Klaasesz (indertijd Commissaris van de Koningin in Zuid-Holland, red.) heeft me weleens gevraagd waarom ik niet naar het burgemeesterschap van Zoetermeer had gesolliciteerd. Ik zei hem toen dat hij daar wel eens bedenkingen tegen zou kunnen hebben. 'Vooral nog heb ik die niet', zei Klaasesz toen. 'Ga jij nou maar lekker naar Gelderland', zei hij nog, 'dan kun je over een jaar altijd nog terugkomen als burgemeester van Zoetermeer'. Maar ik vind dat je geen burgemeester moet worden in een gemeente waar je als jong ambtenaartje bent begonnen”.

Per legerauto

Dat was op 1 januari 1947. Hermesen, gelanceerd op de secretarie van Warnsveld, reisde als adjunct-commies naar Den Haag en vandaar per legerauto naar zijn nieuwe standplaats, want sinds '45 waren alle treinen het spoorstation van Zoetermeer voorbijgeraasd.

Frans vond onderdak in de – nu afgebroken – woning van Sentel, recht tegenover huize Akkerlust aan de Vlamingstraat. Dat was de residentie van Gerard Brinkers, met wie hij een levenslange vriendschap zou sluiten. „Gisteren”, meldt Frans Hermesen vanuit Nijmegen, „waren hij en zijn vrouw nog op mijn verjaardagsparty”. Voor oosterlingen geldt nog weleens dat ze in het westen niet kunnen aarden. „Mijn probleem niet”, klinkt het aan de andere kant van de lijn. Deze Geldersman is dan ook bewust naar hier gekomen om carrière te maken. Burgemeester Vernède was indertijd de goedmoedige, behoedzame 'burger' en gemeentesecretaris Blaauwhof zijn hoogste chef. Frans regelde privélessen bij Haagse topambtenaren en maakte zich aldus de kennis eigen die hem later als hoofd Algemene Zaken en Financiën van pas zou komen.

Gemeentesecretaris”

In 1955, toen Groenewegen en Lamens het koppel wethouders vormden, werd Frans Hermesen benoemd tot gemeentesecretaris van Zoetermeer. Hij ontpopte zich allengs als de krachtbron van het college en kreeg gaandeweg enige invloed binnen het Overlegorgaan Haagse Agglomeratie, gedomineerd door de machtige en welbespraakte burgemeesters Kolfschoten van Den Haag, Geertsema van Wassenaar en Bogaardt van Rijswijk. Inmiddels alle drie overleden.

„Ik herinner me”, klinkt het openhartig, „dat Bogaardt me een keer vroeg: 'Ben je nou vóór of tégen?' Het ging toen om die stad Wilsveen. Ik zei hem: 'Ik kan me niet herinneren dat ik op de loonlijst van het agglomeratie-orgaan sta, dus ik zie niet in waarom ik me daarover zou moeten uitspreken. Nee, ik was niet onder de indruk van Bogaardt”.

Sociëteit

„Op zeker moment”, klinkt het via de telefoonlijn die verre van ruisvrij is, „bracht de regering een nota uit aan de Tweede Kamer. Die nota kwam uit op... ik denk dat het een woensdag was,

de avond dat ik naar de sociëteit zou gaan. En toen kwam er een wethouder, een tandarts, bij me langs en die vroeg: 'Ga je mee naar de sociëteit?' Ik zei: 'Nee, ik heb toch iets gemist en dat vraagt mijn denkvermogen'. Toen ben ik een plan voor de groei van Zoetermeer gaan uitbroeden”.

Hermesen legde het voor aan zijn 'burger', die de notitie graag met een deskundige wilde bespreken. 'Schrijft u maar op aan wie u denkt', zei ik, 'en doe het briefje in een gesloten envelop. Dan zal ik hetzelfde doen'. Toen bleek dat we allebei de naam van professor Polak, de latere minister, hadden opgeschreven. 'Nou, prima, als er iemand is die iets weet, is HIJ het wel', zei ik, dus toen zijn we met professor Polak gaan praten”.

In een weekend

„En toen kwam die nota voor de stad Wilsveen. Toen is er een werkgroep tot stand gekomen en hebben wij in één weekend – professor Polak, minister Schut, Hermesen... en nog een paar... Van Doornen en Van 't Hoff, kan wel – een plan in elkaar gedraaid. Daar zijn veelvuldige exemplaren van gedrukt en daarna ben ik alle politieke partijen in de Tweede Kamer af gegaan. En toen het op stemmen aankwam, heb ik genoeglijk vanaf de publieke tribune gevolgd hoe de zaken zich in positieve zin ontwikkelden voor Zoetermeer”.

Frans Hermesen heeft er nog geen kwartier voor nodig om uiteen te zetten hoe hij er, als 'simpele' gemeentesecretaris, in is geslaagd het plan-Wilsveen de nek om te draaien en politiek Den Haag voor zijn idee te winnen. „Ik heb Kolfschoten nog eens ontmoet”, verklaart hij niet zonder triomf in zijn stem. „Die liep over het strand van Scheveningen en ik zou me net in zee storten. Ik had hem niet eens het eerst opgemerkt, want ik keek tegen de zon in, maar hij riep me en zei: 'Ik ben het niet eens met de manier waarop het is gespeeld, maar ik heb wel respect voor je!' Natuurlijk was het niet fijn gespeeld, maar wat wil je?”

GEZELLIGHEID.....

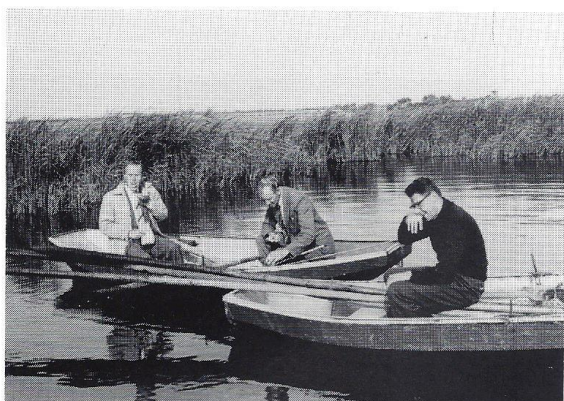
.....KENT GEEN TIJD.

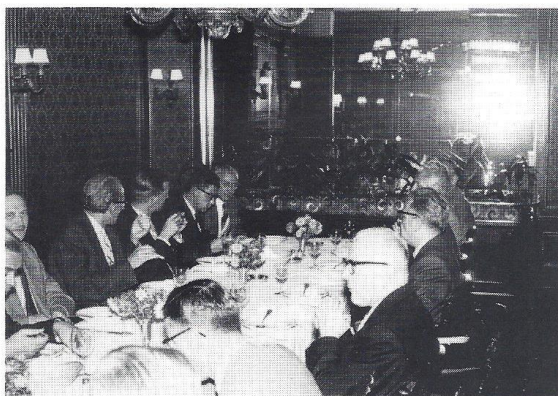
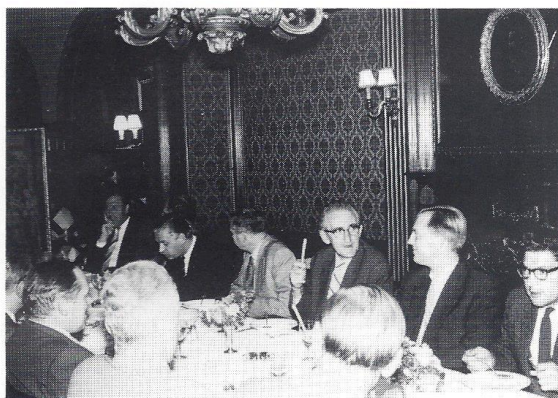
*De jaarlijkse visdag onder de rook
van het Muiderslot, toen nog in
roeibootjes.*

overdag gevangen.....

....'s avonds verorberd als gestoofde paling (gespa) in restaurant 'De Vergulden Turk' te Leiden.

*Kornman, van den Brink, C 't Hart, (secretaris), van der Vooren, C.P. Kool, (voorzitter),
van Elk (oudste in leeftijd), Schoenmakers.*

Heeren-
sociëteit
De
Vriendschap,
de oudste
vereniging
van
Zoetermeer

• De wat jongere 'heeren' keuvelen rustig door op de druk bezette dinsdagavond, terwijl nestor Casper 't Hart zijn kunsten op het groene laken vertoont.

'We zijn geen mannenclub die wereld wil verbeteren'

Zoetermeer — „Nee, hoor, nette kleding hoeft je voor ons niet aan te trekken”. Het beeld van heren in jacquet, weggezaakt in een leren fauteuil met een kolossale Davidof in het hoofd en een glaasje VSOP-cognac in de hand begint langzaam te vervagen als er een afspraak is gemaakt om op bezoek te gaan bij de Zoetermeerse Heerenvereniging.

N. Hoogendijk, de secretaris van de Zoetermeersche Heerenvereniging De Vriendschap, maakt meteen duidelijk dat vooroordelen niet echt toegepast kunnen worden op het groepje van zeer verschillende mannen, dat elke dinsdagavond in een pand in het oude dorp bijeenkomt.

Het is echter zeker niet zo dat Jan en alleman zich kan aansluiten bij deze inmiddels 123-jarige vereniging. Het heeft dus wel degelijk iets van exclusiviteit, maar daar valt binnen nauwelijks wat van te merken. Het is dat de secretaris het boek met ledenkaarten even tevoorschijn tovert. Haast alleen bekende Zoetermeërs en dat mag niet verwonderlijk zijn. Kandidaat-leden worden geïntroduceerd, waarna het bestuur en de leden als een ballotage-commissie fungeren. Maar iedere 'heer' in sociëteit De Vriendschap zal natuurlijk al bij voorbaat zijn eigen vrienden selecteren op een mogelijke geschiktheid voor de Heerenvereniging.

Familie

Ook de familierelatie kan een reden zijn om toe te worden gelaten tot De Vriendschap. Aad (A.J.M.) van Well was er echter zo ook wel in gekomen. De directeur van het Spar-concern, in 1932 in de zelfstandige gemeente Zegwaard gestart door zijn vader, had een carrière in het cabaret niet mistaan. Mensen die wat hebben te vertellen worden in het bijzonder gewaardeerd in het selecte gezelschap van 44 mannen. Van Well's overgrootvader,

grootvader en vader waren ook al lid van De Vriendschap en binnenkort valt ook de eer aan zijn zoon te beurt. Maar ook vanuit die overlevering weet Van Well een aantal aardige anekdotes uit de oude doos, waarmee hij niet-autochtone Zoetermeërs aardig op het verkeerde been kan zetten. Volgens de 56-jarige directeur is het bezoek dat Konink Willem II met zijn zoon Prins Willem III ooit aan Zoetermeer bracht, van veel betekenis voor de geschiedenis geweest. „Het koninklijk gezelschap stopte bij een pleisterplaats in de Dorpsstraat

door Evert Brouwer

van Zoetermeer. De eigenaar doopte toen zijn kroeg meteen om in 'De Jonge Prins', dat nu nog bestaat. Toen de koning uit het raam keek vroeg hij wijzend 'zeg, waard, daar in de verte, benne dat hutten of benne dat huizen'. Dat zijn de verklaringen voor de namen Zegwaard en Benthuisen", aldus een gedecideerde Van Well. Het 100-jarig bestaan van de Heerenvereniging weet Van Well zich nog goed te herinneren. De club van toen 25 man ging per koets door het dorp om daarna te worden gewogen onder het toezien van een notaris Wilde. Hij stelde toen voor eenmaal een officiële acte gratis op. Het totaalgewicht was 2296 kilogram. Daarna werd er gegeten in het voormalige restaurant De Meerbloem. „Ook die naam is verklaarbaar", valt Van Well meteen in. „Toen een klant eens een portie krokken bestelde, riep deze na er een te hebben genuttigd: waard dit is meer bloem dan vlees. Vandaar".

Sterke verhalen

Maar even terug naar het bestuur, dat uit vijf leden bestaat. Voorzitter is Cees Kool, die zich zeer bewust is van de doelstellingen van de vereniging. „We zijn er heus niet om de wereld te verbeteren. We hebben de onderlinge vriendschap zeer hoog in het vaandel

staan. Maar er zijn leden die we soms een heel jaar niet zien. Vaak komt dat door buitenlandse reizen, want er zijn nogal wat directeurs van bedrijven onder ons. Het is soms helemaal niet erg dat enkelen wat minder frequent komen, dat is alleen maar aardiger voor de sterke verhalen".

Lid A. van Bokhoven stapt na deze uitspraken echter onmiddellijk in. „Er is sprake van een misbegrijpen van de bevolking tegen ons. Er wordt gedacht dat hier alleen rijke mensen zijn. We komen echter bij elkaar vanuit een bepaalde discipline, om gewoon eenmaal per week van gedachten te wisselen. Als vrienden". De geschiedenis van Zoetermeer, de laatste aflevering van Dallas en soms ook problemen komen zo elke dinsdagavond over de tong. Een vreemde avond overigens. „Wel bewust gekozen", aldus voorzitter Kool. „In het weekende wil niemand, maandag is daar vlak na, woensdag zijn er nogal eens wat vergaderingen of voetbal op televisie en donderdag zijn er andere bijeenkomsten van clubs. Sommige leden zijn immers ook lid bij de Rotary of de Lions".

Sfeer

Op een gemiddelde dinsdagavond zijn er telkens minstens tien leden aanwezig. „De eerste komt even na negen en de laatste zo rond half twaalf om nog even een biertje te pakken", zegt secretaris Hoogendijk. Opvallend is inderdaad de goede onderlinge sfeer in het zaaltje, waar het meest actieve lid Casper 't Hart (66), die tevens de functie van archivaris heeft, zijn bijlartje legt. De nog jong ogende seminestor (alleen oud Van der Spek-directeur Borremans en Driekus van Elk zijn ouder) en oud-secretaris wordt bijzonder gewaardeerd binnen De Vriendschap. Respect voor een ander en diens mening is haast heilig. Maar niettemin worden de leden zo af en toe op amicale wijze op hun tekortkomingen gewezen. Zo wordt tijdens een dia-vertoning over de recent ge-

houden vaardig van het gezelschap de spot gedreven met Van Elk. „Hij heeft tijdens de jaarlijkse visdag ooit één vis opgehaald", zo wordt er geroepen. „Nee hoor. Vijf in een kwartier, maar daarvoor en daarna nooit meer iets".

Ach, het heeft allemaal zijn charme. De vrees dat het hier om een 'traditioneel rechts oude ballenclubje' is ook een weinig ongegrond. Goed, het gemiddelde salaris van de leden zal dan wel een flink eindje boven de ziektefondsgrenzen liggen en het aantal pijprokers ligt ook wel boven het landelijk gemiddelde, maar dat valt alles tijdens de avond niet op. Van exclusiviteit is alleen sprake, omdat er toch een vorm van selectie plaats heeft. Vroeger ging de ballotage nog via het 'bonensysteem'. Alle leden kregen een witte en een bruine boon en deze werd in een hoge hoed gedeponeerd. Was er één bruine boon in de hoed aan het eind van de ronde, dan was het lid niet aangenomen. In de oorlogstijd, toen er wat moeilijk aan boenen kon worden gekomen, is dat systeem evenwel opgegeven.

Notabelen

„Maar vroeger in het kleine dorp was het natuurlijk veel minder een probleem om lid te worden. De vereniging bestond toen uit notabelen als de gemeente-secretaris, hoofdonderwijzers, maar ook agrariërs (Zoetermeer en Zegwaard, waar de vereniging is opgericht in 1861 bestond toen uit het merendeel uit boerenland) en slagers. „Maar dat is voorbij", aldus de secretaris. Maar ook hij kan niet ontkennen dat er een zekere sfeer heerst in het clubhuis, die echter niet elitair mag worden genoemd. In een interview dat twee jaar geleden met Casper 't Hart plaats had in verband met het 120-jarig bestaan, zei de toenmalige secretaris dat woord ook te verafschuwen. „We zijn gewoon een clubje vrienden, dat af en toe eens van gedachten wil wisselen over allerlei onderwerpen. Meer niet".

**'Zij
hebben
's lands
Schatkist
staag
gespekt'**

De sociëteit van nu is ondergebracht in De Blankaard. Elke dinsdagavond komen de 'heren' daar bijeen en 'divertieren' er tot namelkenstijd. Derde van links secretaris C. t Hart.

**'Heren
diverteerden
tot
namelkenstijd'**

De 'heren' van Zoetermeer, al 120 jaar een begrip

Zoetermeer — „We komen bij elkaar voor ontspanning, de gezelligheid en verder niks...“ Huidig secretaris C. t Hart (63) van 'De Vriendschap' voelt er weinig voor om de oudste sociëteit van de groeistad in een bepaald hokje te stoppen. Maar één ding wil hij wel kwijt: de "herensociëteit" bestaat dit jaar op de kop af maar liefst honderdveertig jaar en daar kan je moeilijk omheen.

Terug naar 14 januari 1901 gaat terug naar de oprichting van de Vriendschap. Uit de verhalen van de oudste leden van hun 100-jarige Vriendschap. Een stukje uit toernooi van de Vriendschap. Een stukje uit toernooi van de Vriendschap. Een stukje uit toernooi van de Vriendschap.

Van 1861 tot 1914 lag het aantal leden steeds met omhoog. In 1914 waren er 1.000 leden. In 1924 waren er 1.500 leden. In 1934 waren er 2.000 leden. In 1944 waren er 2.500 leden. In 1954 waren er 3.000 leden. In 1964 waren er 3.500 leden. In 1974 waren er 4.000 leden. In 1984 waren er 4.500 leden. In 1994 waren er 5.000 leden.

Honderd jaar
Tijdens het 100-jarig bestaan van 'De Vriendschap' nu van 1861 tot 1961. Een eeuw van groei en ontwikkeling.

'De Vriendschap' nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

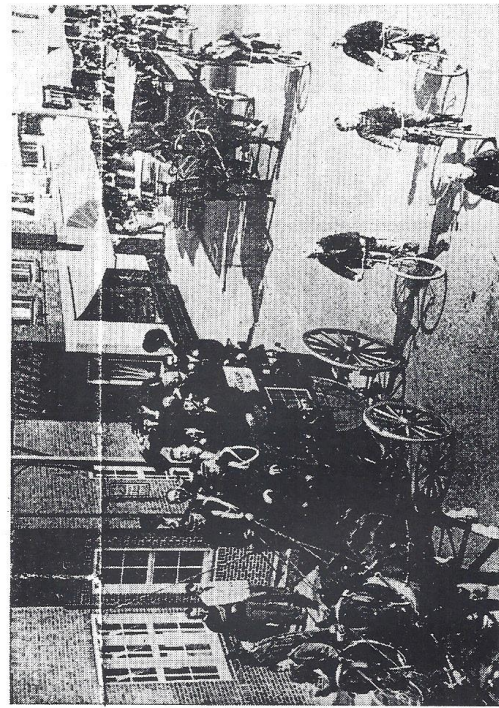
De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

De sociëteit van nu
De sociëteit van nu telt een kleine zestig leden. Van jongeren tot ouderen.

Met zijn allen naar het gemeentehuis op de postkoets en in een Jan Plezier. De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats. De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

Met zijn allen naar het gemeentehuis op de postkoets en in een Jan Plezier. De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

De Vriendschap heeft een eigen bus. In de Dorpsstraat bij de begraafplaats.

naal lid zijn geweest in de periode van 1861 tot 1941. Een paar voorbeelden: J. Groenewegen, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. Groenewegen, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek, J. van der Spek.

'AKKERLUST'
sinds 1915 in eigendom van de fam. Brinkers

*Sinds maart 1981 vinden hier de bijeenkomsten van de
Sociëteit "De Vriendschap" plaats.*

*Volgende soosleden hebben op 'Akkerlust' gewoond:
H.J. Augustijn (bouwer in 1866), P. T. Augustijn, K. de Vries,
J.G. Francke, J. de Vries, J.L. Moerkerken van der Meulen,
G.C. Brinkers.*

Na het gereedkomen van dit boekwerkje wordt het 'Register van
Ontvangsten en Uitgaven' (1861 - 1955) in bruikleen overgedragen
aan het 'Historisch Museum 't Oude Huis,
waar het voor een ieder die er belangstelling voor heeft,
ter inzage ligt.